

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α' ΑΘΗΝΩΝ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Θέμα: «Ενίσχυση του θεσμικού ρόλου των Ενώσεων Καταναλωτών ως παραγόντων εξισορρόπησης του αυξανόμενου χάσματος ανάμεσα στον πολίτη-καταναλωτή και στην αγορά »

Κ.Υπουργέ,

Η ακρίβεια, ο πληθωρισμός, οι αλληπάλληλες οικονομικές κρίσεις, παρελθοντικές, παροντικές και επαπειλούμενες, που έχουν επιφέρει σημαντικές ανατιμήσεις οι οποίες θα κλιμακώνονται, η αύξηση του κόστους της ενέργειας, σε συνδυασμό με την αλόγιστη κερδοσκοπία και τις εν γένει αθέμιτες πρακτικές των προμηθευτών-εμπόρων σε κρίσιμους τομείς καθημερινών συναλλαγών, έχουν θέσει εκποδών την αγοραστική και διαπραγματευτική δύναμη του καταναλωτή. Η ανάγκη προστασίας του καταναλωτή είναι επιτακτικότερη από ποτέ.

Αν και το ζήτημα έχει αποκτήσει παγκόσμιες διαστάσεις, ειδικά στη χώρα μας παρατηρείται μία ιδιαίτερη μείωση των εισοδημάτων του καταναλωτή, καθισταμένης της χώρας μας της δεύτερης, μετά τη Βουλγαρία, πιο αδύναμης χώρας σε αγοραστική δύναμη στην Ε.Ε.

Σύμφωνα με το ν. 2251/1994 (Α' 191) «Προστασία των Καταναλωτών» <Τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των καταναλωτών τελούν υπό την προστασία του Κράτους. 2. Το Κράτος μεριμνά ιδίως για: α) την υγεία και την ασφάλεια των καταναλωτών, β) τα οικονομικά τους συμφέροντα, γ) την οργάνωσή τους σε ενώσεις καταναλωτών, δ) το δικαίωμα

ακρόασής τους σε θέματα που τους αφορούν και ε) την πληροφόρηση και την επιμόρφωσή τους, ιδιαίτερα των ευπρόσβλητων ομάδων καταναλωτών σε θέματα που αφορούν στην αγορά, στον ανταγωνισμό, στον καταναλωτή, στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και στην προαγωγή της βιώσιμης κατανάλωσης. 3. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι: α) η προάσπιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών, β) η προστασία της υγείας, της ασφάλειας και των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, γ) η προαγωγή της πληροφόρησης και της επιμόρφωσης των καταναλωτών, ώστε να επηρεάζουν σε όφελός τους τις εξελίξεις στην αγορά, δ) η υποστήριξη της οργάνωσης των καταναλωτών σε ενώσεις και της ακρόασης αυτών σε θέματα που τους αφορούν, ε) η διαμόρφωση υγιούς καταναλωτικής συνείδησης και προτύπων ορθής καταναλωτικής συμπεριφοράς.

Εντούτοις παρατηρείται έντονα στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια η απουσία πολιτικών ρυθμίσεων και παρεμβάσεων, με αποτέλεσμα οι δυσμενείς συνέπειες που υφίστανται οι καταναλωτές στη χώρα μας να είναι υπέρμετρες και δυσανάλογες με τις παρούσες συνθήκες. Είναι προφανές ότι η προστασία του καταναλωτή διέρχεται στη χώρα μας μία μεγάλη κρίση και θεσμική υποχώρηση, με την εκκωφαντική απουσία ενδιαφέροντος εκ μέρους της Κυβέρνησης και των αρμόδιων υπουργείων για την θεσμική προστασία, την ενίσχυση των ενώσεων καταναλωτών, την ουσιαστική άσκηση, με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία, του εποπτικού ρόλου του κράτους στην αγορά με σκοπό την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, πολύ δε περισσότερο για την ανάπτυξη πολιτικών ή νέων θεσμών που να προστατεύουν τους καταναλωτές από αθέμιτες πρακτικές εκμετάλλευσης και να προάγουν τη θέση τους στην αγορά.

Αποτελεί γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι οι Ενώσεις Καταναλωτών παράγουν έργο σημαντικό που σαφώς υποβοηθά τη νομοθετική εξουσία να επαναπροσδιορίσει τα όρια μεταξύ του εμπόρου και του καταναλωτή, που υποκαθιστά την εκτελεστική εξουσία, όταν αυτή χολαίνει και αδυνατεί να προστατεύσει τον καταναλωτή από τις αδηφάγες ορέξεις του εμπορίου.

Ωσαύτως όλες οι γνωστές ενώσεις καταναλωτών έχουν να επιδείξουν πλήθος πετυχημένων παρεμβάσεων, σε θέματα όπως οι «φουσκωμένοι» λογαριασμοί

ενέργειας, οι πλειστηριασμοί πρώτης κατοικίας, οι υπέρογκες χρεώσεις των τραπεζών, παρέχοντας αξιόπιστη καθοδήγηση και έμπρακτη βοήθεια σε χιλιάδες νοικοκυριά. Με τις παρεμβάσεις των Ενώσεων επετεύχθη η διαγραφή ή η ρύθμιση οφειλών σε δεκάδες συμπολίτες μας, καθώς και η επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα κάθε πολίτης στην κοινωνία της πληροφορίας, όπως πωλήσεις μέσω διαδικτύου, τραπεζικές απάτες, τηλεπικοινωνίες, εταιρείες ενέργειας. Μετά τις συχνές δικαστικές προσφυγές των Ενώσεων, ουκ ολίγες φορές κατέστη εφικτή η αναστολή της ρήτηρας αναπροσαρμογής στους λογαριασμούς ενέργειας, καθώς επίσης και η βελτίωση της ίδιας της νομοθεσίας με την τροποποίηση του νόμου για την προστασία του καταναλωτή, τη διαχείριση των “κόκκινων” δανείων.

Το νομικό τμήμα των Ενώσεων αριθμεί πλήθος ρυθμίσεων με πιστωτικά ιδρύματα, funds και εισπρακτικές, παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, την ανάδειξη θεμάτων όπως η μείωση της ποσότητας και η παράλληλη αύξηση των τιμών των προϊόντων, με αποτέλεσμα την παρέμβαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Δέον, βεβαίως, όπως σημειωθεί ότι η απαρίθμηση αυτή των ενεργειών και δράσεων κάθε άλλο παρά αποκλειστική είναι. Οι Ενώσεις Καταναλωτών τα τελευταία 15 χρόνια και δη πιο εντατικά από την αρχή της οικονομικής κρίσης, δίνουν το “παρών” εκεί όπου προκύπτει η ανάγκη του καταναλωτή, υποκαθιστώντας τα κενά και την ολιγωρία της πολιτείας, γεγονός το οποίο αποτελεί απότοκο της ουσιαστικής υποβάθμισης του ρόλου της Ενώσεως Καταναλωτή, αλλά και του καταναλωτή του ιδίου.

«Το νομικό πλαίσιο που υπάρχει για την προστασία του καταναλωτή είναι επαρκές, γιατί εναρμονίζεται με την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Εκεί όμως που υστερούμε είναι στη συνεργασία του κράτους με τις ενώσεις. Η διαβούλευση, που θεωρητικά πρέπει να γίνεται στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Βουλής, έχει απαξιωθεί, δεν στέλνουν καν νομοσχέδια. Αυτό που γίνεται σε άλλες επιτροπές που φτάνουν νομοσχέδια, όπως η Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, δεν είναι διαβούλευση αλλά απλή ακρόαση, και σε αυτό δεν μας κάλεσαν.» διαμηνύει ο πρόεδρος του ΚΕΠΚΑ Νίκος Τσεμπερλίδης.

Τα παραπάνω δε παρατηρούνται σε μία εποχή όπου η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση επιβάλλει τόσο την αναβάθμιση της διοικητικής προστασίας όσο και την ενίσχυση του ρόλου των ενώσεων καταναλωτών, ενώ έχουν πολλαπλασιαστεί σε σχέση με τα προηγούμενα έτη οι αναφορές και καταγγελίες των καταναλωτών. Ωσαύτως, η Οδηγία 2019/2161 καθιστά υποχρεωτική για τα κράτη μέλη την επιβολή διοικητικών κυρώσεων για τις παραβιάσεις οδηγιών που αφορούν στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, όπως ιδίως τους καταχρηστικούς όρους, την αδιαφάνεια τιμών, τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Περαιτέρω, και ο Κανονισμός 2017/2394 απαιτεί μία εκτενή διοικητική συνεργασία των κρατών μελών για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, ενώ παρέχει στις διοικητικές αρχές σημαντικές εξουσίες έρευνας.

Στον αντίποδα η Ελληνική πολιτεία δείχνει σατισμένη και αδρανής, αρνούμενη να αντιληφθεί την σημασία της ουσιαστικής προάσπισης των συμφερόντων του καταναλωτή, καθώς και το γεγονός ότι ενόψει μίας τόσο δραστήριας κοινότητας καταναλωτών, διαρθρωμένη σε Ενώσεις Σωματειακού χαρακτήρα, αυτό που απουσιάζει είναι οι δύο πυλώνες-πολιτεία και ενώσεις-να δράσουν παραπληρωματικά, ώστε να επιτευχθεί η εξυγίανση της αγοράς. Η εξυγίανση αυτή δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά μόνο με την ενδυνάμωση του ίδιου του καταναλωτικού κοινού, το οποίο εάν εκλείψει, τότε πρακτικά δεν θα μπορεί η ίδια η αγορά να διαθέσει τα προϊόντα της.

Καθίσταται κατανοητό τόσο από σκοπιά νομοθετική όσο και ρεαλιστική ότι η πολιτεία δεν δικαιολογείται να είναι απούσα από αυτό το «διαρκή διάλογο» μεταξύ εμπόρου και καταναλωτή, ειδικά στις ημέρες μας, όπου το ένα σκέλος έχει υπερδιογκωθεί και είναι σε θέση να επιβάλει άδικους και μονομερείς κανόνες. Επιβάλλεται συνεπώς η εφαρμογή των ασφαλιστικών δικλείδων, ως φραγμοί θεσμικοί και ως θεσμικές εγγυήσεις, που έχουν ήδη θεσμοθετηθεί απέναντι στο μονοπώλιο του κεφαλαίου, Η πολιτεία υποχρεούται να εφαρμόσει το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο δίνοντας ξανά ουσιαστικό λόγο και βήμα σε όποιον προσβλέπει στο δημόσιο συμφέρον και στην προστασία του καταναλωτή.

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτάσθε:

- 1) Με ποιες ενέργειες προτίθεστε να αναβαθμίσετε το ρόλο των Ενώσεων Καταναλωτών στην προστασία του καταναλωτή, αξιοποιώντας το κατά γενική ομολογία επαρκές νομοθετικό πλαίσιο ?
- 2) Δοθέντος ότι οι Ενώσεις Καταναλωτών σύμφωνα με το άρθρο 10 ν. 2251/1994 λειτουργούν υπό σωματειακή μορφή, κατά την παρ. 6 του αυτού άρθρου δε «*Πόροι των ενώσεων καταναλωτών είναι αποκλειστικά: α) τα δικαιώματα εγγραφής, οι συνδρομές και οι εθελοντικές εισφορές των μελών, β) τα εισοδήματα από την αξιοποίηση της περιουσίας τους, γ) κληρονομίες, κληροδοσίες, δ) επιχορήγηση από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ. Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού, ε) επιχορήγηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, διεθνείς οργανισμούς και διεθνείς ενώσεις καταναλωτών, καθώς και δωρεές, χορηγίες, ενισχύσεις από επιστημονικούς φορείς, ιδρύματα, νομικά πρόσωπα με κοινωνικό ή κοινωφελή σκοπό, στ) το ποσό που επιδικάζεται κατά την παράγραφο 22 του παρόντος και ζ) εισπράξεις από διάθεση εντύπων και δημοσίων εκδηλώσεων, σεμιναρίων, ερευνών και εκθέσεων,*» προτίθεστε να προβείτε σε επαναφορά του τρόπου επιχορήγησης από το κράτος όπως συμβαίνει σε όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές χώρες?

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου

Ανεξάρτητη Βουλευτής Α' Αθηνών

